

Het leefklimaat van jongeren in JJC

Hertoets

*Stap 2 van het stapsgewijs toezicht op basis van
het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg*

Instellingsrapport

Samenvatting

De Inspectie Jeugdzorg doet stapsgewijs onderzoek naar de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg. De Inspectie Jeugdzorg heeft in 2009 en 2010 stap 1 uitgevoerd, het toezicht op de rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg. In 2010 en 2011 kwam stap 2 aan bod, het toezicht op opvoeding, dagprogrammering en personeel. De inspectie heeft het toezicht stap 2 toegespitst op het leefklimaat binnen de instelling, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde voor hun behandeling is en omdat in de gesloten jeugdzorg jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen.

De Inspectie Jeugdzorg heeft het toezicht stap 2 uitgevoerd samen met de Inspectie van het Onderwijs, omdat de samenwerking van instelling en school een belangrijke factor is als het gaat om een veilig en verantwoord leefklimaat. De inspecties richtten zich daarbij op het onderwijs dat *binnen* de instelling wordt gegeven. Bij JJC werd het onderwijs binnen de instelling verzorgd door de J.C. Pleysierschool. De Inspectie van het Onderwijs voerde kort voor het onderzoek stap 2 een uitgebreid toezicht uit bij de J.C. Pleysierschool en nam daarom niet deel aan dit onderzoek. De samenwerking tussen instelling en school is door de Inspectie Jeugdzorg wel onderzocht als thema in dit onderzoek. Na de eerste toets stap 2 heeft JJC de samenwerking met de J.C. Pleysierschool beëindigd en de samenwerking gezocht met een nieuwe school, het Horizon Schreuder College.

Eerste toets stap 2

In december 2010 heeft de inspectie onderzocht in hoeverre JJC in staat was om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde dat JJC hiertoe *onvoldoende* in staat was. Daarnaast luidde het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg dat de kwaliteit van de samenwerking van school en instelling *onvoldoende* was.

Hertoets stap 2

In februari 2012 heeft de Inspectie Jeugdzorg een hertoets uitgevoerd bij JJC en daarbij de onderwerpen getoetst die bij de eerste toets niet voldoende waren.

In dit rapport geeft de Inspectie Jeugdzorg antwoord op de vraag in hoeverre de instelling nu in staat is om een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. Tevens geeft de Inspectie Jeugdzorg antwoord op de vraag of de kwaliteit van de samenwerking van het Horizon Schreuder College en JJC voldoende is.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in JJC voor jongeren nu **goed** is.

De instelling komt goed uit het onderzoek wat betreft de volgende punten:

- De instelling zorgt goed voor een passende dagbesteding en dagstructuur voor de jongeren. Alle indicatoren op het gebied van het dagprogramma zijn operationeel.
- De instelling biedt de jongeren een aandachtvolle omgeving en scoort alle indicatoren op het gebied van een passende en aandachtvolle omgeving operationeel.

- De instelling heeft wanneer de problematiek van jongeren daarom vraagt, voldoende mogelijkheden om extra begeleiding in te zetten op de leefgroepen. Alle indicatoren op het gebied van aandacht voor samenstelling leefgroep zijn operationeel.
- Het personeel is duidelijk toegerust voor het werk met de jongeren. Ook alle indicatoren op het gebied van voldoende toegerust personeel scoort de instelling operationeel.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidt dat JJC en het Horizon Schreuder College **voldoende** samenwerken, wat een belangrijke voorwaarde is voor een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
Hoofdstuk 2 Het leefklimaat in JJC.....	11
2.1 Ontwikkelingen bij JJC.....	11
2.2 Hertoets	12
2.2.1 Dagprogramma	12
2.2.2 Passende en aandachtvolle omgeving.....	13
2.2.3 Aandacht voor samenstelling leefgroep.....	14
2.2.4 Voldoende toegerust personeel leefgroep.....	14
Hoofdstuk 3 De samenwerking tussen JJC en het Horizon Schreuder College	17
3.1 Ontwikkelingen bij JJC.....	17
3.2 Hertoets	17
3.2.1 Samenwerking instelling en school.....	18
Hoofdstuk 4 Eindoordelen	21
4.1 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg over het leefklimaat in de instelling.....	21
4.2 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg over de samenwerking tussen school en instelling ...	21
Bijlage 1 – Uitvoering van de hertoets bij JJC en het Horizon Schreuder College.....	23

Hoofdstuk 1 Inleiding

De Inspectie Jeugdzorg doet stapsgewijs onderzoek naar de kwaliteit van de gesloten jeugdzorg. In 2009 en 2010 heeft de inspectie stap 1 uitgevoerd, het toezicht op de rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg. In 2010 en 2011 kwam stap 2 aan bod, het toezicht op opvoeding, dagprogrammering en personeel. De inspectie heeft het toezicht stap 2 toegespitst op het leefklimaat binnen de instelling, omdat een goed leefklimaat van de jongeren een randvoorwaarde voor hun behandeling is en omdat in de gesloten jeugdzorg jongeren tegen hun wil kunnen worden opgenomen. In bijlage 1 is meer informatie over de inhoud van het toezicht stap 2 opgenomen.

Eerste toets stap 2

In december 2010 heeft de Inspectie Jeugdzorg onderzocht in hoeverre JJC verantwoord omgaat met het leefklimaat voor jongeren. Het eindoordeel luidde dat JJC hiermee *onvoldoende* verantwoord omging.

Belangrijke knelpunten daarbij waren onder andere:

- Voor jongeren sluit het dagprogramma onvoldoende aan bij wat zij in de fase van hun behandeling aankunnen en willen. Het dagprogramma maakt geen onderscheid tussen de jongere voor wie de behandeling begint en de jongere die aan het eind van de behandeling is.
- Jongeren kunnen hun vrije tijd niet invullen met activiteiten die zij willen en aankunnen. De manier waarop de groepen zijn georganiseerd en de personeelsbezetting op de groepen spelen hierbij een belangrijke rol.
- Binnen JJC krijgen niet alle jongeren op de groepen voldoende individuele aandacht.
- Binnen JJC is er onvoldoende mogelijkheid om extra personeel in te zetten in alle gevallen dat dit voor een jongere nodig is.
- Ten behoeve van de veiligheid, om de jongeren meer aandacht te kunnen geven en om de jongeren meer activiteiten aan te bieden die zij willen en aankunnen zijn meer sociotherapeuten op de groep nodig.

JJC kwam goed uit het onderzoek wat betreft de invloed die jongeren binnen de beperkte mogelijkheden hebben op het leefklimaat binnen JJC. Naast de inspraak via groepsvergaderingen en de jongerenraad hield JJC een enquête onder de jongeren om te zorgen voor betere aansluiting bij de behoefte en mogelijkheden van de jongeren.

De inspectie heeft de onderstaande aanbevelingen gedaan:

De inspectie is van oordeel dat de instellingen voor gesloten jeugdzorg bij het thema het leefklimaat van jongeren op operationeel niveau dienen te functioneren. Nu dit bij JJC bij 6 indicatoren nog niet het geval is, beveelt de inspectie aan dat deze binnen een half jaar in ieder geval operationeel zijn.

De inspectie wil binnen 6 weken een plan van aanpak ontvangen waarin de instelling beschrijft hoe zij het leefklimaat van de jongeren gaat verbeteren. De inspectie zal het plan beoordelen op

volledigheid, realisme, en ambitie. Dat wil zeggen dat de inspectie nagaat of het plan aansluit op de tekortkomingen die de inspectie heeft geconstateerd en of het plan voldoende urgentie toont om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen.

Bij JJC werd het onderwijs binnen de instelling verzorgd door de J.C. Pleysierschool. De Inspectie van het Onderwijs voerde medio 2010 een uitgebreid toezicht uit bij de J.C. Pleysierschool en nam daarom niet deel aan dit onderzoek. De samenwerking tussen instelling en school is door de Inspectie Jeugdzorg wel onderzocht als thema in dit onderzoek. Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidde dat JJC en de J.C. Pleysierschool *onvoldoende* samenwerkten.

Belangrijke zaken die in de samenwerking verbeterd moesten worden waren:

- De jongeren krijgen geen onderwijs bij lesuitval en dit komt regelmatig voor.
- De jongeren worden niet op een vergelijkbare manier benaderd en behandeld op school en binnen de instelling, omdat school en instelling dit onvoldoende afstemmen.
- De jongeren kunnen onvoldoende gericht werken aan hun perspectief, omdat school en instelling onvoldoende samenwerken met één plan en dit plan onvoldoende met alle betrokkenen bespreken en evalueren.
- Het leefklimaat voor jongeren is minder veilig en voorspelbaar, omdat school en onderwijs geen overeenstemming hebben hoe te handelen bij incidenten.

De inspectie is van oordeel dat de instellingen voor gesloten jeugdzorg en de scholen bij het thema samenwerking op operationeel niveau dienen te functioneren. Nu dit bij JJC en de J.C.

Pleysierschool bij alle indicatoren nog niet het geval is, beveelt de inspectie aan dat deze binnen een half jaar in ieder geval operationeel zijn.

De Inspectie Jeugdzorg wil binnen 6 weken een plan van aanpak ontvangen waarin de instelling beschrijft hoe zij de samenwerking met de J.C. Pleysierschool gaat verbeteren. De inspectie gaat ervan uit dat de instelling de school bij het plan zal betrekken. De inspectie zal het plan beoordelen op volledigheid, realisme, en ambitie. Dat wil zeggen dat de inspectie nagaat of het plan aansluit op de tekortkomingen die de inspectie heeft geconstateerd en of het plan voldoende urgentie toont om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen.

Hertoets stap 2

Naar aanleiding van het vorige inspectiebezoek heeft JJC de samenwerking met de J.C.

Pleysierschool beëindigd en de samenwerking gezocht met het Horizon Schreuder College.

In februari 2012 heeft de Inspectie Jeugdzorg een hertoets uitgevoerd bij JJC en het Horizon Schreuder College. De Inspectie Jeugdzorg geeft in dit rapport antwoord op de vraag in hoeverre JJC nu in staat is een veilig en verantwoord leefklimaat voor de jongeren te bieden. De Inspectie Jeugdzorg geeft tevens antwoord op de vraag of de kwaliteit van de samenwerking tussen school en instelling voldoende is.

De hertoets was gericht op de onderwerpen die onvoldoende waren en waar de instelling en de school aandacht aan moesten besteden.

Leeswijzer

In *hoofdstuk 2* staan de bevindingen van de Inspectie Jeugdzorg bij de hertoets in de instelling.

In *hoofdstuk 3* staan de bevindingen van de Inspectie Jeugdzorg bij de hertoets van de samenwerking tussen de instelling en de school.

In *hoofdstuk 4* staan de eindoordelen van de Inspectie Jeugdzorg.

In *bijlage 1* staat hoe de hertoets op maat bij de instelling is vormgegeven.

Hoofdstuk 2 Het leefklimaat in JJC

2.1 Ontwikkelingen bij JJC

Zoals in hoofdstuk 1 is beschreven, heeft de Inspectie Jeugdzorg JJC na het toezicht op het leefklimaat gevraagd om een plan van aanpak. JJC heeft de inspectie een plan van aanpak voorgelegd. In het plan van aanpak heeft JJC aan de hand van de indicatoren van het inspectie onderzoek en de beoordeling hiervan beschreven welke maatregelen zij op dat moment reeds hadden genomen en welke ze nog zouden nemen. Belangrijke onderdelen uit het plan zijn:

- Uitbreiding van de interne en externe activiteiten.
- Formeren van een flexibel ondersteuningsteam (extra medewerkers), dat gericht kan worden ingezet in de begeleiding.
- Samenwerking zoeken met een andere school voor het interne onderwijs.
- Verbetering scholing en training op het gebied van psychopathologie, de-escalatie en LVB (licht verstandelijke beperkingen). En daarnaast samenwerking op het gebied van LVB met Ipse-De Bruggen, een instelling voor gehandicapten in Zuid-Holland.
- Verbetering van de sturing en coaching.
- Technische verbeteringen aan het gebouw.

De inspectie is nagegaan of het plan aansloot op de tekortkomingen die de inspectie had geconstateerd en of het plan voldoende urgentie toonde om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen. De inspectie oordeelde dat dit het geval was.

Bij het inspectieonderzoek naar het leefklimaat eind 2010 gaven medewerkers aan dat het onrustig was in JJC en dat zij zich onveilig voelden. JJC is na het onderzoek begonnen met het aanbrengen van verbeteringen. In november 2011 werkte JJC een maand samen met de nieuwe school. De inspectie heeft JJC toen bezocht en gesproken met zowel de ondernemingsraad als de jongerenraad van JJC. De inspectie constateerde dat de onrust aanzienlijk was verminderd en dat de verbeteringen voortvarend werden aangepakt. Medewerkers gaven aan dat de gevoelens van onveiligheid waren weggenomen. De inspectie heeft vervolgens in februari 2012 een hertoets op maat uitgevoerd.

2.2 Hertoets

De paragrafen van dit hoofdstuk zijn gewijd aan de bevindingen van de hertoets. Deze zijn weergegeven in tabellen.

In de tabellen staan de scores die de instelling in het eerste inspectieonderzoek en in de hertoets heeft behaald.

Scores die bij de eerste toets voldoende waren en niet opnieuw zijn getoetst, zijn licht grijs (✓).

Scores die na de hertoets gewijzigd zijn, zijn als volgt aangegeven:

- de gewijzigde score van de hertoets staat geel gearceerd (✓);
- de score van de eerste toets is doorgehaald (~~✓~~).

Waar sprake is van wijziging in score, is dit onder de tabel onderbouwd en toegelicht.

Elke paragraaf begint met een tabel met daarin het criterium en de scores van de inspectie per indicator op een tweepuntsschaal: operationeel en niet operationeel.¹

De inspectie verwacht voor elke indicator een score operationeel.

2.2.1 Dagprogramma

Scores per indicator

Criterium De instelling zorgt voor een passende dagbesteding en –structuur voor de jongeren	Operationeel	Niet operationeel
Indicatoren		
Dagprogramma sluit aan bij behoeften jongeren	✓	✓
Dagprogramma met voldoende en gevarieerd aanbod	✓	✓
Dagprogramma met invloed jongeren	✓	

Toelichting

Dagprogramma sluit voldoende aan bij behoeften jongeren

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 hadden de jongeren binnen JJC maar beperkt de mogelijkheid hun dagprogramma individueel in te vullen. Daarnaast hield JJC met de verplichte kamermomenten geen rekening met wat jongeren al aankonden en nodig hadden. De kamermomenten waren verplicht voor alle jongeren, ongeacht hun fase van behandeling.

Bij de hertoets op het leefklimaat in 2012 werd duidelijk dat de bovenstaande punten zijn verbeterd.

JJC heeft nu een flexpool, bestaande uit vijf medewerkers die op alle leefgroepen ingezet worden ter ondersteuning. Daardoor kan maatwerk worden geleverd in het dagprogramma van de

¹ De scores zijn dus anders dan in het toezicht stap 1, waarin sprake was van een vierpuntsschaal: afwezig, aanwezig, operationeel en geborgd. De reden hiervoor is dat het toezicht naar het leefklimaat zich bij uitstek richt op de praktijk. Beleid op het gebied van leefklimaat is nauwelijks aan de orde in het onderzoek.

jongeren. Daarnaast zijn de teams op de leefgroepen zelf ook uitgebreid en is JJC gestart met een ondersteuningsteam voor activiteitenbegeleiding.

De jongeren hebben binnen de dagelijkse routine op de leefgroep twee verplichte kamermomenten, 's middags en 's avonds. Afhankelijk van de fase waarin de jongere zich bevindt en de projecten waarvoor de jongere zich heeft ingeschreven (zie hieronder bij *aanbod dagprogramma*) is het mogelijk om tijdens de kamermomenten activiteiten buiten de groep of buiten het terrein van JJC te hebben.

Aanbod dagprogramma voldoende en gevarieerd genoeg

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat het dagprogramma binnen JJC voor wat betreft de vrije tijd een beperkt aanbod had en weinig variatie bood. Tevens kwam het in de praktijk vaak voor dat activiteiten door gebrek aan voldoende personeel of onrust op de groep niet door konden gaan.

Bij de hertoets is gebleken dat JJC om de jongeren meer mogelijkheden te geven om hun vrije tijd in te vullen nu werkt met projecten, waarvoor de jongeren zich kunnen inschrijven. Iedere paar maanden hebben de jongeren de mogelijkheid om zich voor verschillende (nieuwe) activiteiten in te schrijven (zoals: paardrijden, mountainbiken, voetballen, schilderen, City Pier City loop, gitaarspelen, enz.). Iedere jongere moet zich voor (minimaal) twee projecten per periode aanmelden. Tevens beschikt JJC over een ondersteuningsteam dat naast de sociotherapeuten (buiten de projectgroepen om) jongeren kan begeleiden bij activiteiten.

Door de personele maatregelen die JJC heeft genomen is er nu voldoende personeel, zodat geplande activiteiten kunnen doorgaan. Meer personeel betekent ook dat JJC meer in de gelegenheid is om preventief op te treden wanneer onrust wordt verwacht, zodat er minder onrust is op de groepen.

2.2.2 Passende en aandachtvolle omgeving

criterium	Operationeel	Niet operationeel
De instelling zorgt voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren		
Indicatoren		
Goede kwaliteit fysieke leefomgeving	✓	
Fysieke leefomgeving met invloed jongeren	✓	
Respectvolle omgang	✓	
Aandachtvolle houding medewerkers ten opzichte van jongeren	✓	✗

Toelichting

Medewerkers hebben voldoende aandachtvolle houding ten opzichte van jongeren

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat de sociotherapeuten onvoldoende in staat waren om alle jongeren op de groep de aandacht te geven die zij wilden geven en die de jongeren nodig hadden.

Zowel de jongeren als de medewerkers geven tijdens de hertoets aan dat het veel rustiger is op de groepen. Door de formatie uitbreiding is er ruimte gecreëerd om meer (individuele) aandacht aan de jongeren te geven. De sociotherapeuten noemen als momenten waarin zij de jongeren nu individuele aandacht kunnen geven onder andere het gezamenlijke koken, buiten wandelen, tafeltennis en boodschappen doen.

2.2.3 Aandacht voor samenstelling leefgroep

Criterion De instelling heeft aandacht voor de samenstelling van de leefgroep	Operationeel	Niet operationeel
Indicatoren		
Bewustzijn problematiek jongeren	✓	
Flexibele inzet personeel	✓	✗

Toelichting

Er zijn voldoende mogelijkheden om het personeel flexibel in te zetten

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat er binnen JJC onvoldoende mogelijkheid was om extra personeel in te zetten in alle gevallen dat dit voor een jongere nodig was.

Bij de hertoets is gebleken dat JJC na het eerste toezicht een aantal aanpassingen ten aanzien van de personele bezetting heeft doorgevoerd. In eerdere paragrafen is al aangegeven dat de formatie van de teams op de leefgroepen zelf is vergroot en dat er een flexpool is opgezet. De gedragswetenschappers geven aan dat JJC alert is op het maken van inschattingen of en waar extra inzet van een flex-medewerker nodig is. Bij de dagelijkse overdrachten is dit stevast een punt van aandacht. Wanneer er spanning op een leefgroep is of wordt voorzien, wordt bij de overdracht samen met de gedragswetenschapper bepaald wat nodig is om escalatie voor te zijn. Soms is inzet van een flex-medewerker nodig op de groep zodat een jongere individueel benaderd kan worden, soms wordt het activiteitenteam ingezet om de hele groep met een groepsactiviteit op een ander spoor te zetten.

2.2.4 Voldoende toegerust personeel leefgroep

Criterion De instelling draagt zorg voor voldoende toegerust personeel	Operationeel	Niet operationeel
Indicatoren		
Verklaring omtrent gedrag medewerkers	✓	
Kennis en vaardigheden medewerkers	✓	✗
Toerusting personeel: sturing en coaching	✓	✗

Toelichting

Kennis en pedagogische vaardigheden in de praktijk zijn voldoende

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie de pedagogische vaardigheden als onvoldoende, omdat de sociotherapeuten aangaven zich niet voldoende toegerust te voelen voor de zware problematiek binnen JJC. Daarbij stonden er regelmatig uitzendkrachten op de groep die volgens de sociotherapeuten onvoldoende kennis en/of ervaring hadden.

Bij de hertoets werd duidelijk dat de bovenstaande punten verbeterd zijn. JJC maakt nog in beperkte mate gebruik van uitzendkrachten.

De sociotherapeuten voelen zich voldoende toegerust voor het werk met de doelgroep. Sinds het eerste toezicht in 2010 is JJC gestart met meerdere trainingen ter bevordering van de deskundigheid van de medewerkers. Door de gedragswetenschappers en verpleegkundige wordt in de teams informatie gegeven over psychiatrische ziektebeelden. Op het gebied van verstandelijke beperkingen is de samenwerking gezocht met Ipse-de Bruggen², die in december 2011 een training heeft verzorgd en op casusniveau geconsulteerd kan worden. Jaarlijks zal binnen JJC aandacht aan dit onderwerp worden gegeven. Verder heeft JJC het trainingsaanbod uitgebreid met trainingen motiverende gesprekstechnieken, verslavingszorg en bedrijfshulpverlening.

Elkaar feedback geven is binnen de teams gebruikelijk geworden. Bij de dagelijkse overdrachten zeggen de medewerkers hoe ze het werk vonden gaan. Daarnaast wordt periodiek in de teams aandacht besteed aan ieders sterke en verbeterpunten. Iedere sociotherapeut komt in de teamvergadering aan de beurt voor een uitgebreide feedback. Volgens de medewerkers maakt JJC tijd vrij om nieuwe teams echt tot een team te maken en wordt zo goed mogelijk gefaciliteerd om onderling van elkaar te leren en elkaar aan te vullen.

Toerusting personeel: sturing en coaching zijn voldoende

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat de inspectie tijdens het toezicht signalen kreeg dat het personeel zich niet veilig voelde op de groepen en zich hierin niet gehoord voelde door de instelling.

De unitmanagers geven aan dat de belangrijkste verandering sinds het eerste inspectietoezicht in 2010 is dat er nu methodischer en gestructureerder gewerkt wordt. Eenmaal per twee weken is er een teamoverleg volgens een vaste agenda waarin actuele thema's aan bod komen en waarin een intervisie/feedbackmoment is opgenomen. Naast de teamvergaderingen hebben de medewerkers variërend van één keer per vier tot zes weken ook individuele werkbegeleiding. Daarnaast worden binnen JJC ook intervisie en supervisie georganiseerd. Medewerkers kunnen zich zelf hiervoor opgeven, maar kunnen ook door de unitmanagers worden aangemeld. Bij de hertoets is gebleken dat de unitmanagers en de gedragswetenschappers veel op de groepen aanwezig zijn, waardoor zij een goed beeld hebben van de sterke en zwakke kanten van de sociotherapeuten. JJC probeert zo goed mogelijk te kijken naar welke kwaliteiten er bij elkaar in het team zitten en zet in op ondersteuning waar en wanneer dat nodig is.

² Instelling in Zuid-Holland voor gehandicaptenzorg.

Hoofdstuk 3 De samenwerking tussen JJC en het Horizon Schreuder College

3.1 Ontwikkelingen bij JJC

In het plan van aanpak dat de inspectie in mei 2011 van JJC heeft ontvangen, gaf JJC aan dat zij de samenwerking wilde zoeken met een andere school. Na het verkrijgen van toestemming van het ministerie van OCW heeft JJC de samenwerking met de J.C. Pleysierschool beëindigd en de samenwerking gezocht met een nieuwe school, het Horizon Schreuder College.

Het Horizon Schreuder College is in oktober 2011 gestart met het verzorgen van het onderwijs binnen JJC. Tot aan de kerstvakantie heeft de school een startfase doorgemaakt, waarna een aantal wijzigingen is doorgevoerd. Sinds de kerstvakantie geeft één docent de gehele dag les aan een groep van 10 leerlingen en zijn de leerlingen ingedeeld naar onderwijsniveau en leeftijd.

Het Horizon Schreuder College heeft de volgende groepen:

- instroomklas
- VMBO basisberoepsgerichte leerweg onderbouw
- VMBO basisberoepsgerichte leerweg bovenbouw
- VMBO kader onder- en bovenbouw
- VMBO theoretische leerweg en HAVO.

Naast de klassikale lessen zijn er drie praktijkvakken: gymnastiek, consumptief en techniek, die door een vakdocent worden gegeven. Aan deze lessen nemen steeds 5 leerlingen tegelijkertijd deel, de andere 5 leerlingen uit de klas hebben dan les in hun eigen klas.

3.2 Hertoets

Dit hoofdstuk is gewijd aan de bevindingen van de hertoets met betrekking tot de samenwerking tussen instelling en school. De bevindingen zijn weergegeven in een tabel.

In de tabel staan de scores die de instelling en school in het eerste inspectieonderzoek en in de hertoets hebben behaald.

Scores die bij de eerste toets voldoende waren en niet opnieuw zijn getoetst, zijn licht grijs (✓).

Scores die na de hertoets gewijzigd zijn, zijn als volgt aangegeven:

- de gewijzigde score van de hertoets staat geel gearceerd (✓);
- de score van de eerste toets is doorgehaald (~~✓~~).

Waar sprake is van wijziging in score, is dit onder de tabel onderbouwd en toegelicht.

Het hoofdstuk begint met een tabel met daarin het criterium en de scores van de inspectie per indicator op een tweepuntsschaal: operationeel en niet operationeel.

De inspecties verwachten voor elke indicator een score operationeel.

3.2.1 Samenwerking instelling en school

Criterion De instelling en de school zorgen voor een aandachtvolle omgeving voor de jongeren	Operationeel	Niet operationeel
Indicatoren		
Onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling	✓	✗
School en instelling werken voldoende samen bij de dagelijkse begeleiding van de jongeren	✓	✗
School en instelling werken voldoende samen bij het behandelplan	✓	✗
School en instelling werken voldoende samen bij incidenten	✓	✗

Toelichting

Onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat de school de jongeren regelmatig terugstuurde naar de groep als er lessen uitvielen. Ook werden de onrustige jongeren teruggestuurd naar de groep.

Bij de hertoets op het leefklimaat in 2012 waren bovenstaande punten verbeterd.

Het Horizon Schreuder College heeft de visie dat lesuitval, bijvoorbeeld door ziekte van een docent niet kan betekenen dat de jongeren terug moeten naar de leefgroep. De jongeren worden als een docent afwezig is opgevangen door een vervangende docent of verspreid over de andere klassen. Wanneer een jongere niet aanwezig is op school, maar op de groep verblijft, dan is dat in verband met een individueel plan dat JJC en de school samen voor de jongere hebben opgesteld.

Het Horizon Schreuder College heeft vijf lesgroepen die zijn ingedeeld op niveau en leeftijd. Een dag nadat een jongere binnenkomt bij JJC heeft de jongere een intake op school. Daarna wordt ernaar gestreefd om de jongere zo spoedig mogelijk (binnen enkele dagen) in één van de klassen te laten instromen.

School en instelling werken voldoende samen bij de dagelijkse begeleiding van de jongeren

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat zowel de sociotherapeuten als de docent aangaven dat er onvoldoende structurele afstemming was tussen school (de J.C. Pleysierschool) en JJC.

Tussen JJC en het Horizon Schreuder College is sprake van structurele afstemming. Dagelijks vinden er twee overdrachten (begin en einde van de schooldag) plaats tussen de coaches van school en de sociotherapeuten van de leefgroep. Deze overdrachten vinden plaats tijdens de zogenaamde coachmomenten, de jongeren zijn ook bij deze overdrachten aanwezig. Tijdens de coach-momenten wordt de dagelijkse gang van zaken op school en op de leefgroepen besproken en worden onder andere werkafspraken voor die dag met de jongeren gemaakt. Naast de coachmomenten ontvangen de docenten ook de dagrapportages van de groepen en is de school betrokken bij de voortgangsbespreking van de jongeren. Tot slot is de coach van school ook één keer per week aanwezig bij de teamoverdracht van de leefgroep. Iedere leefgroep heeft een vaste coach van school.

School en instelling werken voldoende samen bij het behandelplan

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat de school en de instelling ieder hun eigen plan voor de jongeren hadden. De instelling maakte individuele behandelplannen en de school individuele handelingsplannen. Dit waren twee van elkaar gescheiden stukken. De plannen waren niet op elkaar afgestemd.

Het wettelijk verplichte Individuele Handelingsplan (IHP), dat door het Horizon Schreuder College wordt gemaakt en het individuele behandelplan dat door JJC wordt opgesteld, worden samengevoegd in één gezamenlijk plan. Binnen een week na opname van de jongere vindt er een multidisciplinair overleg (MDO) plaats tussen de sociotherapeut van JJC, die de persoonlijk begeleider is van de jongere, een gedragswetenschapper en de begeleider van school. In dit overleg wordt afgesproken welke lijn school en instelling gaan volgen. Omdat het belangrijk is om zo dicht mogelijk te blijven bij de wensen en de beleving van de jongere, wordt voorafgaand aan dit overleg met de jongere besproken wat deze wil.

JJC en het Horizon Schreuder College hebben regelmatig overleg over hoe de jongere zich ontwikkelt. De medewerkers geven aan dat bij problemen gezamenlijk wordt gezocht naar een maatwerk oplossing en geven verschillende voorbeelden van geslaagde oplossingen. Daarnaast sluit het Horizon Schreuder College aan bij het overleg dat JJC voert met de ouders van de jongere.

School en instelling werken voldoende samen bij incidenten

Tijdens het eerste toezicht op het leefklimaat eind 2010 beoordeelde de inspectie deze indicator als niet operationeel, omdat de school en de instelling geen gedeelde opvatting hadden over hoe een incident in gezamenlijkheid moest worden aangepakt. Ook was er op casusoverstijgend niveau onvoldoende uitwisseling over incidenten.

Tijdens het eerste toezicht in 2010 was er een sterke scheiding tussen de school en de instelling. Ten tijde van de hertoets is er een gezamenlijke incidentenregistratie. De incidentenanalyses worden zowel op school als op de leefgroepen besproken. De instelling en de school overleggen naar aanleiding van de analyse waar nodig over een gezamenlijke aanpak. Dit leidt bij een aantal jongeren tot individuele aanpassingen in hun leertraject. Incidenten die op school plaatsvinden worden zo veel mogelijk op school afgehandeld. De school heeft daarvoor een mediator in dienst, die de jongeren opvangt wanneer het in de les niet met ze gaat. Jongeren gaan na een incident alleen terug naar de groep wanneer na mediation duidelijk wordt dat het op school echt niet gaat. Ze krijgen dan opdrachten mee om op de groep aan te werken. De sociotherapeuten geven aan dat terugsturen naar de leefgroep veel minder voorkomt. De docenten van het Horizon Schreuder College krijgen dezelfde trainingen als de sociotherapeuten van JJC om te leren hoe met deze doelgroep om te gaan en gebruiken dezelfde aanpak. Deze trainingen worden vanuit JJC georganiseerd.

Hoofdstuk 4 Eindoordelen

In dit hoofdstuk oordeelt de Inspectie Jeugdzorg in hoeverre de instelling nu in staat is een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren te bieden en oordeelt de Inspectie Jeugdzorg over de huidige kwaliteit van de samenwerking tussen school en instelling.

Paragraaf 4.1 bevat het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg over het leefklimaat in de instelling.

Paragraaf 4.2 bevat het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg over de kwaliteit van de samenwerking tussen school en instelling.

4.1 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg over het leefklimaat in de instelling

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat de kwaliteit van het leefklimaat in JJC voor jongeren goed is.

De instelling scoort alle 12 indicatoren 'operationeel' en voldoet daarmee aan de verwachtingen van de inspectie.

De instelling komt goed uit het onderzoek wat betreft de volgende punten:

- De instelling zorgt goed voor een passende dagbesteding en dagstructuur voor de jongeren. Alle indicatoren op het gebied van het dagprogramma zijn operationeel.
- De instelling biedt de jongeren een aandachtvolle omgeving en scoort alle indicatoren op het gebied van een passende en aandachtvolle omgeving operationeel.
- De instelling heeft wanneer de problematiek van jongeren daarom vraagt, voldoende mogelijkheden om extra begeleiding in te zetten op de leefgroepen. Alle indicatoren op het gebied van aandacht voor samenstelling leefgroep zijn operationeel.
- Het personeel is duidelijk toegerust voor het werk met de jongeren. Ook alle indicatoren op het gebied van voldoende toegerust personeel scoort de instelling operationeel.

4.2 Eindoordeel Inspectie Jeugdzorg over de samenwerking tussen school en instelling

Het eindoordeel van de inspectie luidt dat JJC en het Horizon Schreuder College voldoende samenwerken, wat een belangrijke voorwaarde is voor een veilig en verantwoord leefklimaat voor jongeren.

De instelling scoort alle indicatoren 'operationeel' en voldoet daarmee aan de verwachtingen van de inspectie.

Bijlage 1 – Uitvoering van de hertoets bij JJC en het Horizon Schreuder College

De hertoets is in overleg met de directeur vastgesteld voor *maandag 27 februari 2012*.

De hertoets duurde een dag en is uitgevoerd door drie inspecteurs en de projectleider. Een medewerkster van de Kinderombudsman liep in overleg met JJC met de inspectie mee om zich te informeren over het inspectiewerk.

Voraf toezenden van documentatie

De instelling hoefde niet vooraf informatie toe te zenden.

Dagprogramma hertoets

Het programma bestond uit:

- 1 interview met de jongerenraad;
- 3 interviews met 2 sociotherapeuten van verschillende groepen (totaal 6 medewerkers);
- 1 interview met 2 gedragswetenschappers;
- 1 interview met 2 unitmanagers;
- 1 interview met de afdelingscoördinator van de school en 1 gedragswetenschapper van de instelling;
- terugkoppeling aan de directie.

Maatwerk

De inspectie wil bij de hertoets maatwerk leveren en met medewerkers van alle groepen spreken. De selectie van gedragswetenschappers en leidinggevenden liet de inspectie over aan de instelling. De selectie van de sociotherapeuten deed de inspectie aan de hand van een lijst met alle medewerkers die op de onderzoeksdag in de groepen werkten.